

Sy-li spěwał,
Pilnje dželať,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatosť
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spar měrnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje dželať
Wšědne dny;
Džeń pak swjatosť,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh či khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Čerbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje

12. měrca 1933

Bauzen

Njedźela Reminiscere.

Mat. 15, 21—28 a Luk. 10, 30.

Pšched pokutnym dnjom šbudžeřski hłóš:
Křesćizjenje, wotucžeže!

Runje do šwjateho pósta nutštrocžo šlyšimny tole namol-
wjenje, kotrež nam džehnjenja njedźela šjawnje je šwojim mje-
nom: Reminiscere, to rěka: „Spomń“, pšchwoła.
Proščeže, křesćizjenje! A tomu k našchim wuschomaj se šta-
reho lubeho šćenja wo šananajškej žonje klineži: „Šnježe, šmil
šo nade mnu, moja džowka budže wot čerta hribjenje čwilo-
wana“. A wospjet: „Šnježe, pomhaj mi!“ Š modlitwu jeniczžy
w tutym šwjatym čašu a w našim dwójžy, trójžy čezškim
čašu, lubi čitarjo, my džeczi šarych wěryžnych šerbškich wótzow
wobštejimy. Šajku dołhu modlitwu ma něhdy wjele čitana na-
twarjaza kniha: „Šwjaty póst“, ša kóždy džěń na kónzu! Mod-
litwu k Wótzej a Jesuše, kiž přiedy šwojeje wožadny pšchezo
šako wóžwjazny do čezpjenja a čwile kroczi. Pomnyšimny na
šwoje džeczo w jeho šhorosći, na čwile čezškich myšlow — w
šćenju šako čertowu wóšnamjenjenu! Tež mohli džěńka wo
čertowym tyščenju rěčecž, wo dāmonškim pšchimnaju šheho
ducha, hdyž šteji našy lud w štrasche pod djaboliškim napinanjom
šjesbóžništwu. Na jenej štronje žiwj Bóh a na drugej žiwj
šty duch, wobaj njewidomaj, tola šacžuwajomaj! Šwangelšy
křesćizjenje, wotucžeže! tak je šastupjeřstwo šakšćeje krajneje
žyrkwe šo njedawno rošěndžo do luda pošelstwo podało.
„Šjesbóžništvo našhe najšwjeczišhe kubla wohrošy, wěru, kiž
je našhe najwšakšhe kubla, našy najlěpši škit a našy je-
nicžki trošty w žiwjenju a wumrěcžu. W šjesbóžništwe dā-
monške, Bohu napšhečžiwne a wšchemu štworjenemu porjadej
a šwjatanju njepšhečželne možy škutkuja.“

Šo šo podarmo Bohu njeblizimny, to šnamjo wuššyšhenja
šananajšćeje žony pšched woczi štaja. Njebešhe wona wšchědne

póhanška žona, kaž „poš“ porňjo Šisraelškim (Božim) „džecžom“?
Jesuš je šobucžucžiwu wutrobu měl ša najnižšich, ša wobcže-
nych, šhubjenych k pomocy, hdyž bychu druhy, šami jeho wucžem-
nizy, jenož k šoka na tajšich šhladowali a prajili: „Šušhečž jich
wot šo“, šo měli měř. Proštwu praweho wjele pomha, hdyž je
šprawna. A wo tamnej žonje rěka: „Šwoja wěra je mulka; tebi
šo štań, kaž chzeš“. Šaj, wěryaza prošwa, naležna, ponižna
wot macěrneje, abo nanoweje abo hewak šprawneje lubosće
k Božemu štolej wóšchena modlitwa šo wuššyšhuje. Pšched Šnje-
šom wšheho štworjenja žadny niški a žadny-wyškoši njeje. Šo
bychmy šo ju w džehnjenšim čašu je šdatošcžu, šymnotu a wót-
rošcžu nad šozialnje niže štejazymy njepšhečšli. Šdyž je šo hižo
pšhes što lěť wo „šwobodnošcži, runošcži a bratrowštwje rěčžalo,
šjes toho šo budžišhe šo ta šama dozpila a do žiwjenja pšhe-
wobrocžila — ně, pšchiwóšila je šo hacž do pošledka nješwo-
bodnošcž, njerunošcž a njebratrowštwu w šakakšym wóšowanju
ludowych wóšchtow mjes šobu, kiž měješhe šo w šrawnej
šnutškownej wóšnje wobšamknyčž — nětkole tola šo šda k pšhi-
wobrocženjom k bójštemu a křesćizjanštemu duchej w kraju a
Němškej lěpši čaš šwitacž. Tež narodny duch Reminiscere
nad rowami našch padnjennych we wóšnje móžnje a naležnje
namolwja: Šjednocžeže šo mjes šobu. Wótčžina a Bože
kralestwo na wutrobu šladže: Šwangelšy křesćizjenje, wotucžeže
k dobroprošchenju! Šonle hłóš šlyšheče

pšched pokutnym dnjom!

Wón je šakški ewangelški pokutny džěń šako tu. Tak k škutnym
wopomnjecžom šwjatanju. Šakž bě pošledni našymny pokutny
džěń pšched powšchittkowym šmjertnym wopominanjom — tak
nalětny tji dny po žarowanškej ludowej njedželi Reminiscere
šleduje. Njeje to šyža wjele namolwenja k pokucže, takle runje
tji měžazy po přěnim pokutnym dnju hižo druhi tajki šwjeczičž?
Šola dajmy šo dopomnicž na pšhezo nowe šrudne šmjertne wo-
poru, kiž ludowe rošhorjenje a parteiški šapal žada, tež w tejlej

šymje džen wote dnja žadašče. Dajmy šo na to pošafacj, faš šu po frejpschelecju, kiž šo psihi politiških hromadustorkach w měsčje Altona pola Hamburga kónz minjeného lécja 1932 měsčje, po tym we wšchých Božich domach tam pošutne šwjatocžnosče šo wotměle, kiž běchu najbohatscho wopytane. 11. wulkeho róžka šo tež we hłownej zyrkwi w Altonje rošprajenje 21 duchownych do šjawnosče da, kiž wo tym rěči, kajke šwobodne a šdobom šwajšane stejniščežo ma zyrkej w krajnym porjedže. W tymle wosjewjenju mjes druhim rěka: „Zyrkej nima, š wošebitym šwjatocžnosčam šawołana, jako wojerškim, štatnym a parteiškim, ničžo druge pšchipowědacj hacj šudženje a šlubjenje a to niz druhim, ale tym, kiž šu pšchitomni.“ To tež my, lubi čita-rjo, wopominmy! Tež my, kiž tole pišamy, duchowny, š čita-rjemi, wošadnymy! Runje kaž je Jezuš ša tónle pošutny džen nam pšchedpišane šlowo: Š e n e j e n u š n e! mjes šwojimi lubymy pšhecželeni w Betaniji rješ! Njeběšče to tam, jako hošpodliwa Marta šo prózowasche jemu a jeho pošlant pošlužicj, mjes tym šo jejna šotra Marja š jeho nobomaj šedžo na jeho šlowo pošluchasche? Tole běšče to „n u š n e“, šo šebi Jezuša š dušchu wyšoko wažo šebi da jemu šlužicj. Bjes proščenja hiščeže dženša ntamy na to wšchu wažnosčj klajčj. Tež w našich domach by duchowny rady čyžj, šo bychu štrowi a šhori, wje-šoli a šrudni, hdyž duchowpastyrške šlowo rěči, wopravdže a wutrajnje pšchipošluchali! Njeměr a druge pošdaniške, hušto nje-duchowne powědanje šwojeczenemu nadawšej šchłodži, kiž ma Boži wotročj ša naš! Druhdy tež šo wošadny pšchimazemu a pošhloštazemu šlowu w zyrkwi pšhecžiwja a po možnosčji praji: Tomu wjažj pšchipošluchacj njepóndu! Kaš wopafi to je! Bože šběžne, pošbudžowaze šlowo je nušne, ale tež šwědomnje pšchi-maze a pošutu a pšcheměnenje žiwjenja žadaze šlowo. Šubi, nje-špěwajmy pošarmo w ščelušču: Šene nušne je, to jene wucj mje, Šnježe, pošnacj šam! Š dale:

Kaž šo Marja prózowasche —
 Wužiwacj to jenicžle,
 Šdyž na Šhryšta pošluchasche
 Pošne horzej' lubošče —
 Taš je moje pošadanje
 Šeno, Jezu, po tebi —
 Ach budj moje šadowanje,
 Woštan mój tež wobštajnje,
 Šacj wjele jich šhodži po ščerošim pucju,
 Kad š lubošču tola ja š tebi šo šnucju.

Mój ludo, luby šerbški ludo, pšchimoš-li čji hloš Šnješ-
 my: Šene je nušne! potom čji š tym tež pšchimoš: Džeržič-li
 šo mje, šapšchimnjesh šažo šwěrnisho Bože šbožne šubla w jeho
 šlowje, potom šy šašhowany a wobštarany. Njecziniš-li to,
 šchtož je nušne, potom šchłodu wosmjesh a do nušy duchownje a
 tež w krajnym a hošpodarškim nastupanju šapaduješ. Ššmi to
 šebi š wutrobje! Špominaj hiščeže š tomu, šchtož šynoda do
 šraja wošla: „Švangelizy šchječžijenjo, wotucžče! Šašhowajče
 wasche najšwjeczijške šubla, hromadžče šo wošolo zyrkwi, poš-
 pošafujče wasche džeczi w Božich pucach, pšchewinejče wšchu
 šiwtoščj, kiž je najšhlynišha špomožetka ša šjesbožnosčj. Pošbėh-
 če šo š bėdženju, šašhowajče šwěrnosčj š zyrkwi, wopošafujče
 doštry pšchilad.“ — Bóh pošohnuj nam š tomu tónle pošutny
 džej. Šamjen.

M. w M.

Š ludowemu žarowanštemu dnjej.

Šsmjercj šapi mje! tu bu
 Mój džej a wošud nadžaty —
 Šón wošoj šrudj mi pšcherašy;

Šu doštach šłane šmjertne šožo,
 Mój duch lecj tebi, šmilny Bóžo;
 Budj božmje nano, macžetka,
 Budj božmje bratsje, šotšicžka!

Mi čžeka šiwět! tón šiwět
 Taš jašny, šłoncžny, šeleny,
 Šsym ja š nim róšno, šotowu?
 Nė! jena š woštarjej mje hlada —
 Šamraczi! piščeže: Bóža rada
 Mje š pšeršchču šwěrowašla je —
 Š došru nóž a božemje!

Šsmjercj pšchaha wós! šiwój wós,
 Šrej moja trašniš napošwa —
 Šamraczi, faš šo š bitwu ma?
 Mje šłódke šolebacj b'dže španje,
 Šdyž našcha brón ma došytwanje;
 Šamraczi, šylnje wójujče,
 Mje šom Bóh wošla — božemje!

Šicžby.

Šicžby praja nam hušto jara wjele. Tež ščžehowaze to čžinja.

Šo wójnje bė šeto 1928/29 to, w šotrymž lud Ščmškeje naj-
 wjažj ša alkohol wuda. Wón pšchetrjeba tehdy 54 995 000 hekto-
 litrom piwa, 871517 hl. čžišteho alkohola (paleného) a 3172068
 hektolit. wina. Šo tym šu wudawš ša alkohol špadowake. Ša
 šeto 1929/30 šu našpomnjene šji licžby tele: 58 078 000 hl. pi-
 wa, 480 473 hl. čžišteho, 2 949 646 hl. wina, ša šeto 1930/31:
 48 560 000 hl. piwa, 443 471 hl. čžišteho, 3 461 093 hl. wina
 a ša šeto 1931/32: 37 094 000 hl. piwa, 409 314 hl. čžišteho,
 3 366 240 hl. wina.

Šo pjenjesh woblicžene rěka to, šo lud Ščmškeje ša alkohol
 wuda w ščže 1928/29: 4978 milijonow hr., 1929/30: 4797, w
 ščže 1930/31: 4291 a w ščže 1931/32: 3326 milijonow hr.
 Šdyž tute milijony na šlowu rošlicžič, špošnajesh, šo je lud
 na šlowu ša alkohol wudaš 1928/29: 79 hr., 1929/30: 74,82 hr.,
 1930/31: 66,51 hr., 1931/32: 51,26 hr.

„Tute licžby špaduja“, prajijš ty, „derje taš!“ Šle tu tečji
 šchpaf! Šodobnje taš šu špadowake došhodny luda. Š lud je tež
 wot špadnjennyh došhodow pšchetrjebaš jenaf wulki džej ša alko-
 hol. Šjenujžj šeta došho hižo šu to něhđže 7 prož. došhodow,
 šchtož lud ša alkohol wudawš. Wyšokoščj došhodow rjaduje poš-
 tajšim wudawš ša alkohol, niz, kaž šradj šebi myšlijš, wyško-
 šoščj alkoholoweho dawšla. Šo wudawš tež pšchi niškich došho-
 dach pšchego hiščeže 7 prož. wulki, je něšchto, šchtož mašch jara
 wopomnicj.

Šle tute hektolitry šapišaneho a šontrolowaneho alkohola
 njeje dawno hiščeže wšcho! Šelko šo pšchegmyšla! Šelko „čžorni
 palerjo“ napala! Š potom: Šelko šadoweho wina šebi jenotšlivi
 šami šotuja! Tute šji licžby nejžbu šwěščicj, wošebje niz ta poš-
 šlednja, kiž je jara wulka.

Š tutym alkoholowym licžbam pšchijtajimy hiščeže jenu:
 Ša tobaš wuda lud 1931/32 na 2 242 130 000 hr. Šo rěka: ša
 tobaš a ša šontrolowanym alkohol pšchetrjeba lud 1931/32 tu
 šobrštu hromadu šrimnow: 5 568 077 000!

Šchto wšcho njepraja nam tute licžby!

Р wopomnjeczu паднjenych we wójnje.

Tohorunja něščto ſ Ruskeje.

(Pofracžowanje.)

Wěroscź je jenož jena — tež we Ruskej a wo Ruskej! Me to je, so tež nětčžišči bolschewištizny móznarjo Ruskeje hišće dale nejšju hač móznarjo stareho zaršeho cžaša — mjenujzny w tym, je swonkownej pnyhu, abo doznyła se swonkownosćemi pschikrywacz a debicz snutskownu próšdnotu, hubjenosć, khudobu. Runje tuto „wumjelsstwo“ je tola Rusku rosnješlo po znyłej semi. „Potjemkinowe wšny“ — šhto je njeby snak! Wjerch Potjomkin natwari tehdy woprawdže rjane wšny duzy po puczu, po kotrymž dnyrbješe zarina pucžowacz, kotraž běše wujeta, žebi wobhladacz kraj a šo pschekwědcžicz, kak šbožowni běchu Ruškojo žiwi pod jeje a pod Potjomkinowym knježerštwom. Po tym rěčža wot tehdy wšchudžom wo Potjomkinowych wšach abo kak Němž praji, wo „Potemkinowych wšach“ tam, hdžež šo, wošebje w hošpodarškim, pod rjanym swonkownym khowa próšdnota, hubjenosć, khudoba.

Po tutym ruškim rezepče ſ cžaša zarow a zarinow maja šo tež šowjetrušny móznarjo dženža. Wšchudžom tam, hdžež pucžowazny wukrajenjo pschiindu, tak wošebje w Leningrodže, w Moskwe, je porjad, šu mušeje, šu wustajenzny a je drugeho pschikladneho, ale nejpraškej šo, kak tam je, hdžež zusej wócžny ženje njepohladatej, hdžež znyšny pucžowarjow ženje njewjedu. A šhtož twarjenja a naprawy njedocžinja, to docžinicž maja nadawš cži, kotřiž šu poštajeni, kóždeho pucžowazeho, kiž do Ruskej pschiindže, pschewodžecz a — powucžicz.

Tak bě na psch. njedawno něchtón, kiž je 13 lět w Ruskej džekal a tež cžerpiš — bě w jaštwe a 3½ lěta we šapóšlanštwje abo wuhnaštwje, a to w tnyh nětke tak se štyškom mjenowanym pralěbach pošnózneje Ruskeje — wo starej a nětčžiškej Ruskej pschednošchowaš, a to tak nještronizny kak móžno. Ša rosmolwu šamolwi šo po pschednošchku šaršchi šudent, kiž šo ke kommunističej štronje wušna. Wón rěčješe wo tym, kak je tola w Ruskej wšchelake hinašče a lěpshe, hačž bě to ſ pschednošchka šknišak, šo je hašle runje ſ Ruskeje dom, we kotrejžž bě mēkaz došho pucžowaš a wšcho študowaš; tak je tam ša nabožinu došpolna šwoboda; tak šu tam wotewrjene Bože domy ſ Božej šklužbu a drugeho. Šako jemu na to pschednošchowaš po rušku wotmolwi, wušna šo šudent, šo ružny njemóže. Ša to dnyrbješe žebi něhdže tajke wotmolwjenje teho, kiž bě pschednošch mēš, lubicz dacž:

„To mi njetriebašće prajicz! Šo ja hižo wjedžach, jako wo Ruskej rěčješće. Wny šklušće do teje družiny tnyh, kiž po Ruskej pucžuja, ša kotruž šhryštšowe šłowo płaczi: „Š widžazymaj wocžomaj njewidža a se šknišchazymaj wušchomaj nješknišcha.“ Wny šče jenož to widžak, šhtož šu Wam pokasali, a došelž Wny ani ruške šlawišny ani ruški lud ani rušku rěč nješnajecz a došelž hišće nimo toho kommunist, šče wšcho kak do biblije wěrjazny pschijimaš; pschetož Wam doznyła móžno njebē, šo wobhonicž a kritiřowacz.“ —

Šaj, wubjernje derje wušteja šo tam w Šowjetruškej na to, wopytwarjow ſ znyšny krajow ſ wopacžnymi wobrašami, rošprawami šakšepicz. Ša tym tež to ničžo njepschemēni, šo maja tam tež, wošebje w Moskwe, wjele dobreho a

Samoistwity redaktor sąsiad Wyrzecz w Nożaczach (Nostitz b. Weissenberg).
Czytając a nakład Smolerz w trzyczęścielnie a trzyczęścielnie, sąp. dr. i twobm. ruł.
w Budyschynie. — Wzrostka kółu robotu a płaczi schłowności 108